Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פּרענומעריען
אונד דער פּרענומעראציאָנס-פּרייז
בעגינט מיט דעם טאגע
פּרענומעראציאָן בעלאססעט.
דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט
זיך אין
פּעסט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29
וואָהין מאן אויך דיא פּרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יידישע
פּעסטער צייטונג

דיעזעס בלאט ערשיינט
דריימאל וועכענטליך
מאָנטאג, מיטוואָך אונד פֿרייטאג.
אונד קאָסטעט
פֿיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פֿירטעליעהריג 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר' ע' וו'
פֿירטעליעהריג 2 גולד. 75 קר' ע' וו'

Nr. 71. פֿיערצעהנטער יאהרגאנג. — פּעסט, מיטטוואָך ד תמוז ה'תרמ"ב. — Pest, den 21. Juni 1882

עסטער שאָלימאָשי — ניכט געפֿונדען? ? ? ?

„דאס טיסא-עסלארער מעדכען געפֿונדען! — וויא איין לויפֿ-פֿייער דורכדראנג נאָך דיעזער רוף פֿאָרגעסטערן פֿאָרמיטטאג דיא אונגארישע הויפּטשטאדט, באלד דאראויף דאס לאנד, יא מאן קאָננטע זאגען: אללע לענדער דער ערדע, וואו יודען וואָהנען אונד אינטערעססע פֿיר איהרע גלויבענס-גענאססען האבען! מאָנטאג אין אללער פֿריה קאמען מעהרערע יודען פֿאָן טיסא-לאָק נאָך נירעדיהאזא געפֿאהרען, וואו פֿיעלע יודען וועגען יענער בלוטבעשולדיגונג איינגעשפּערט זינד, מיט דער פֿראהען נאכריכט: „עסטער שאלימאשי איזט אין דער טהייס צווישען טיסא-לאָק אונד טיסא-דאדא אלס לייכע אויפֿגעפֿונדען וואָרדען!“ — דיעזע בידען אָרטשאפֿטען ליעגען טהייס-אבווערטס פֿאָן טיסא-עסלאר. — זאָנטאג שטאנד נעמליך דער פֿעלד-היטער אים טיסא-דאדא אם טהייס-אופֿער אונד זאה מעהרערע מעננער אויף פֿלאָסען הערונטערפֿאהרען. פֿלאָטצליך ערבליקטע ער אין דער מיטטע דעם שטראָמעס איינע לייכע, וועלכע באלד עמפּאָרטויכטע, באלד ווידער אונטערזאנק. ער ריעף דען לייטען אויף דען פֿלאָסען צו, דיא לייכע הערויסצופֿישען. דיא פֿלאָסער צאָגען נון דיא לייכע אן דאס אופֿער. אונד עס שטעללטע זיך הערויס, דאס עס דיא לייכע איינעס יונגען מעדכענס איזט. היעראויף בעגאב זיך דער פֿעלד-היטער נאָך טיסא-דאדא, אום דיעזען פֿאָרפֿאלל דעם ריכטער אנצוצייגען. דער ריכטער דאכטע גלייך אן עסטער שאלימאשי אונד זאגטע צו דעם פֿעלד-היטער: „דיא בעקאָממסט 5000 גולדען, וועגן דיעזע לייכע ווירקליך דיא עסטער שאלימאשי'ס איזט!“ — דיא נאכריכט פֿערברייטעטע זיך באלד אים גאנצען אָרטע, אונד דער ריכטער בעגאב זיך אין בעגלייטונג פֿאָן פֿיעלען דאָרטיגען איינוואָהנערן אן דאס טהייס-אופֿער. דער ריכטער פֿערגליך דיא פֿערזאָנס-בעשרייבונג דער עסטער שאלימאשי מיט דער לייכע, אונד פֿאנד זיא צוטרעפֿענד אונד איבער-איינשטיממענד. זיא האטטע נאָך דיאזעלבען קליידער, דיא זיא געטראגען, אלס זיא איהרע העררין אם 1-טען אפּריל אינס געוואָלב אום פֿארבע שיקטע, אונד דאס ראָטהע טוך מיט דער פֿארבע וואר נאָך אין איהרער האנד. (וויא זיך דיא פֿארבע זאָ לאנגע אונטער וואססער האלטען קאָננטע, איזט אונבעגרייפֿליך!) פֿיעלע קערפּער-שטעללען זינד שאָן זא צימליך אין פֿוילניס איבערגאנגען.

דער נירעדיהאזער ראבבינער וואר זאָ [illegible]
ליך, אינס שאָן מאָנטאג !! איהר פֿריה פֿ[illegible] פֿריינד-
פֿאָרפֿאללע צו טעלעגראפֿירען. דיי[illegible] אן דיעזעם
האט היער איבעראלל דיא פֿריידי[illegible]זע דעפּעשע
הערפֿאָרגערופֿען; איבעראלל א[illegible]סטע אויפֿרעגונג
הייזערן אונד אויף דער באר[illegible]ן אללען קאפֿפֿע-
נעם אנדערען געגענשטע[illegible]ע שפּראך מאן פֿאָן קיי-
אויפֿגעפֿונדענען טיסא[illegible]אנדע אלס עבען פֿאָן דעם
איהר קאם אויך אוי[illegible]עסלארער מעדכען. געגען 12
גראמם פֿאָן דער [illegible]ס טאָגט דאס פֿריידען-טעלע-
זאנטאג וואר [illegible] אויפֿפֿינדונג עסטער שאלימאשי'ס.
יודען אנווי[illegible] עבען טאָקאַיער מארקט. וויא פֿיעלע
דאהער [illegible]זענד וואָרען; דיא פֿריידע וואר דאָרט
איינע אללגעמיינע.

אינדעססען, וויא דאס געקאָממען, דאס דיעזעס מעדכען פֿאָם 1-טען אפּריל ביז 19-טען יוני צווישען דער קליינען טהייס-שטרעקע פֿאָן טיסא-עסלאר ביז טיסא-דאדא הערומגעשוואָממען, אהנע דאס מאן זיא בעמערקט אונד אהנע דאס דיא וואססער-פֿלוטהען זיא הינויסגעשוועממט — דאס וויס מאן נאָך הייטע ניכט! וואר זיא פֿיעללייכט אונטער דעם וואססער אן איינעם שטיק האָלץ אָדער אן איינעם שטיינע איינגעצוועגט, אָדער איינגעאנקערט, זאָ דאס זיא ערסט נאכהער דורך דיא שטארקע אנשוועללונג דער טהייס לאָזגעריססען וואורדע? יעדענפֿאללס דייטעט דאס פֿאָרהאנדענזיין דער אם 1-טען אפּריל איינגעקויפֿטען פֿארבע אין איהרער האנד דאראויף, דאס זיא גלייך נאָך איהרעם איינקויפֿע אין דער טהייס פֿעראונגליקט וואורדע. אם קאָרפּער צייגען זיך דורכאויס גאר קיינע שפּורען איינער אויסערליכען פֿערלעטצונג אָדער פֿערוואונדונג, אונד דאס דייטעט שאָן גענוג דאראויף, דאסס דאס מעדכען ניכט אבגעשלאכטעט וואורדע, וויא עס דיא יודענפֿיינדע אויסצושפּרענגען זוכטען. וואָהל מעלדעטען איינע דעפּעשען, דאס זיך אונטער דעם קינן, אם האלזע דער לייכע, בלויע פֿלעקען צייגען, וואס דען פֿערדאכט ערוועגען קאָננטע, דאסס דאס מעדכען פֿיעללייכט פֿאָר דעם ערטרינקען ערווירגט וואורדע; אבער וויא יעדעם בעקאננט איזט, בעקאָממט יעדע לייכע מיט דער צייט בלויע פֿלעקען.

אים נירעדיהאזא וואורדע זאָפֿאָרט איינע קאָממיססיאָן צור בעזיכטיגונג אונד אונטערזוכונג דער לייכע ענטזענדעט. אונטער דיעזער קאָממיססיאָן בעפֿאנד זיך אויך דער אבערשטאאטס-אנוואלט סעקעלי. נאָך פּריוואט-בעריכטען האט דיא אייגענע מוטטער דיא לייכע אלס דיא איהרער פֿעראונגליקטען טאָכטער ערקאננט. אויך איהר טייפֿ-פֿאטהע (קאָמאָ), איהרע שוועסטער, טאנטע אונד נאכבארינגען, וויא אויך איינע אנדערע עסלארער ערקאננטען אין דער לייכע דיא עסטער שאָלימאָשי.“ דיא בעזיכטיגונג דער לייכע ווירד אין [illegible]סלאר פֿאָרטגעזעטצט. דיא אונטערזוכונגס-קאָממיססיאָן ווילל אבזיכטליך קיינע יודען צור בעזיכטיגונג דער לייכע צולאססען, דאמיט מאן דא[illegible] ניכט זאגע: „נור דיא יודען העטטען דער קאָ[illegible]מיססיאָן איינגערעדעט, דאס דיא אויפֿגעפֿונדענע ל[illegible]יכע דיא דער עסטער שאָלימאָשי זייא.“ ניכט איינמאל דער יודישע געריכטס-ארצט וואורדע צוגעלאססען.

דיא געריכטס-קאָממיססיאָן האטטע ביז גיסטערן איהרע אונטערזוכונג נאָך ניכט בעענדעט. נאָך אימטער איזט דער פֿערדאכט פֿאָרהאנדען, דאסס דאס מעדכען דאָך אויף איינע געוואלטזאמע ווייזע ערשטיקט אונד דאנן אינס וואססער געוואָרפֿען וואורדע. דיא אויסזאגע דער ביידען יודישען קינדער, וועלכע איהרען אייגענען פֿאטער דעם מאָרדעס בעשולדיגען, בלייבען נאָך אימטער רעטהזעלהאפֿט. יעדענפֿאללס האט זיך דאס ליגנהאפֿטע איהרער צייגענשאפֿט אינזאָפֿערנע הערויסגעשטעללט, אלס בייא דיעזער אינפֿערוואנדטען אן איין אבשלאכטען גאר ניכט מעהר געדאכט ווערדען קאנן. געסטערן וואר דאהער נאָך אללעם אין פֿאללער אויפֿרעגונג, דא מאן אויף דיא נאכריכט איבער דאס ערגעבניס דער אונטערזוכונגס-קאָממיססיאָן געשפּאננט וואר.

דיא נאכריכט דער היעזיגען אונגארישען צייטונג „פּעסטי הירלאָפּ“ לויטעט: „דאס געזיכט דער אויפֿגעפֿונדענען לייכע איזט שאָן זאָ פֿערפֿוילט, דאס מאן עס ניכט מעהר ערקעננען קאנן! אלס אויסשלאג געבענדע בעווייזע, דאס דיא לייכע דיא דער עסטער שאלימאשי איזט, געלטען יעדאָך דיא גאנץ גוט ערהאלטענען קליידער אונד איין אם רוקען דער לייכע בעפֿינדליכעם „מוטטער-מאל“ אין דער גראָסע איינעס פֿיער-קרייצער-שטיקעס. דיעזעס „מוטטער-מאל“ בילדעט דאס אונטריגליכסטע ערקעננונגס-צייכען; (וועננ עס זיך בעשטעטיגט!)

ביז הייטע פֿריה וואר היער נאָך איבער דאס ערגעבניס דער געריכטליכען לייכען-אונטערזוכונג קיינע נאכריכט איינגעטראָפֿפֿען. עס ווערע שאָן זעהר צו וויִנשען, דאס דיא אונשולדיג פֿערהאפֿטעטען יודען אין נירעדיהאזא באלד פֿרייגעלאססען ווירדען — אונד אויך שאָן דעם גאנצען טיסא-עסלארער שפּעקטאקעל איין ענדע געמאכט ווערדע. —

איינע קאשויער דעפּעשע פֿאָם 19-טען דיעזעס מעלדעטע פֿאָלגענדעס: „הייטע פֿריה פֿערזאממעלטע זיך פֿאָר דעם געוואָלבע איינעס צייטונגס-פֿערשלייסערס איינע גראָסע פֿאָלקס-מענגע, וועלכע דיא אויסגעהענגטען בילדער איינעס אונגארישען בלאטטעס, וויא דיא אבשלאכטונג עסטער שאָלימאָשי'ס דורך דיא יודען אויפֿגעמאלט וואר, אנשטוינטע. דיא מענגע וואורדע אימטער גראָסער; מאן הארטע שאָן לויטע פֿלוכע געגען דיא יודען אויסשטאָסען, זאָ דאס זיך דיא שטאדטהויפּטמאננשאפֿט געצוואונגען זאה, דיא פֿיעלען פֿערזאממעלטען אויסאיינאנדער צו יאגען אונד יענע בילדער אויס דער אויסלאגע ענטפֿערנען צו לאססען. — אונד זיעהע! וועניגע מינוטען היעראויף פֿערברייטעטע זיך וויא איין לויפֿפֿייער דיא נאכריכט אין דער שטאדט, דאס דיא לייכע עסטער שאָלימאָשי'ס בערייטס אינפֿערלעטצט אויפֿגעפֿונדען וואורדע!

וויא פֿערנער בעריכטעט ווירד, האבען בערייטס דיא אנטי-סעמיטען אים סאבאָלטשער קאָמיטאטע פֿיעלע העטצשריפֿטען געגען דיא יודען פֿערטהיילט, וועלכע געאייגנעט זינד, דיא אהנעהין זעהר אויפֿגערעגטען געמיטהער נאָך מעהר געגען דיא יודען אויפֿצושטאכעלן. אין דיעזען העטצשריפֿטען הייסט עס אונטער אנדערם: „דיא כריסטליכע ארבייטער-קלאססע מאָגע איהרע בעדויערנס-ווערטהע לאגע אויף קאָסטען דער רייכען יודישען קאפּיטאליסטען פֿערבעססערן! דיא ארבייטער מאָגען זיך אויף דיא יודען שטירצען אונד זיא אויספּלינדערן, אום זאָ דאס פֿערמאָגען דער ארבייטער צו פֿערגראָסערן; דענן דאס געלד איזט אין דען הענדען דער יודען זעהר געפֿעהרליך. זיא בעשטעכען דאמיט דיא רעגיערונג אונד זאָגאר אויך דען פּאפּסט!“ — דיעזע העטצ-שריפֿטען ווערדען וואָהל פֿאָן דער בעהערדע אלסבאלד מיט בעשלאג בעלעגט, אבער ווענן מאן ניכט באלד מיט גראָסטער שטרענגע געגען דיעזע העטצער אויפֿטרעטען ווירד, זאָ קאָננטע עס דאנן צו שפּעט ווערדען! —

אלס בערייטס דיעזע בעריכטע געזעטצט וואַרען, ערהיעלטען וויר איינע דעפּעשע דעם הערדן דאָקטאָר היימאנן אוים נירעדהאזא אן דיא היעזיגע איזראעליטישע לאנדעס-קאנצלייא מיט איינער מעלדונג, וועלכע דיא ביטטערסטע ענטטוישונג הערפֿאָררופֿט אונד אונזערע פֿריידע ווידער אין קוממער אונד באנגען פֿערוואנדעלט. דיעזע דעפּעשע לויטעט: „נאָך איינעם בעריכטע דעם נאָך טיסא-דאדא ענטזענדעטען שטוהלריכטערס איזט דיא אויפֿגעפֿונדענע לייכע נ י כ ט אלס דיא דער עסטער שאָלימאָשי ערקאננט וואָרדען!“ (וויר מיססען בעמערקען, דאס דיעזער יודישע אדוואָקאט, הערר דאָקטאָר היימאנן, דער געריכטליכע פֿערטהיידיגער דער אין נירעדיהאזא וועגען דער עסלארער געשיכטע איינגעשפּערטען יודען איזט.)

דיא הייטע פֿריה ערשיענענען מאָרגענבלעטטער ברינגען ליידער נאָך זאָלכע מעלדונגען, וועלכע דאס פֿאָלק נאָך מעהר אויפֿרעגען אונד אללע יודען

דרויסען ! פֿאהרען וויר זאָגלייך צור אייזענבאהן, דאמיט וויר דען צוג ניכט פֿערשפּעטען ! דער וואהנ-זינניגע זעטצטע זיך ווירקליך אין דען פֿאָר זיינער וואָהנונג בערייטס געהאלטענען וואגען ; דער ארצט נאהם נעבען איהם פּלאטץ. דאָך פֿוהר דער וואגען נאטירליך ניכט צור אייזענבאהן, זאָנדערן אין דאס ראָכוס־שפּיטאל, וואָ דער אונגליקליכע אין יענע אב-טהיילונג געבראכט וואורדע, די פֿיר גייסטעס-קראנקע בעשטיממט איזט !

* (א י ג נ א ט י ע פֿ ׳ ס א ב ד א נ ק ו נ ג.)

דער היטיגע „פּעסטער ללאָיד" שרייבט ! אם מייס-טען אורזאכע צור פֿריידע וועגען אבדאנקונג איג-נאטיעפֿ׳ס האבען די רוסישען יודען. דענן ווענן עס אויך צווייפֿעלהאפֿט, אָב זיא דען נייען רוסי-שען מיניסטאר טאָלסטאָי אלס איהרען איניגסטען פֿריינד בעטראכטען דירפֿען, זאָ וואר עס דאָך גאנץ געוויס, דאס זיא אן איגנאטיעף איינען העפֿטיגען אונד אונפֿערזאָהנליכען פֿיינד האטטען. האטטע ער יא די רוסישען יודענפֿערפֿאָלגונגען ניכט בלאָס געדולדעט, זאָנדערן אויך בעפֿאָרדערט. נאָך פֿאָר מעהרערען מאָנאטען האבען די רוסישען יודען דעם רוסישען קאיזער איין געזוך איבערמיטטעלט, אין וועלכעם דיעזער געבעטען וואורדע, אן דאס פֿאָלק איינע קונדמאכונג צו פֿערזענדען, אין וועלכער ער די יודענפֿערפֿאָלגונג אונד יודענאויספּלינדערונג פֿערביעטע, דענן איבעראלל וואר אונטער דען רוסישען בויערן דער גלויבע פֿערברייטעט, דער רוסישע קאיזער זעלבסט האבע איהנען ערלויבט, די יודען צווישען 3 אונד 6 איהר נאכמיטטאג צו פּלינ-דערן. זאָ דאס איינמאל איין בויער, דער ביי איינער יודענפּלינדערונג פֿערהאפֿטעט וואורדע, אין זיינעם ערשטיינען גערופֿען : „עס איזט יא ערסט 4 איהר ! דאס פּלינדערן איזט יא ערסט נאך 6 איהר פֿער-באָטען !" — איינע קונדגעבונג דעם רוסישען קאי-זערס העטטע אלזאָ גענינגט, אום די בויערן איינעס בעססערן צו בעלעהרען ; אבער איגנאטיעף ליעס דיעס ניכט צו.

נ י י ע ס ט ע ס.

דאס טיסאָ-עסלארער מעדכען געפֿונדען !

צום שלוססע אונזערעס בלאטטעס ערהאל-טען וויר פֿאָן זיינער עהרווירדען, העררן ראבבינער ק. פֿריעדמאנן אויס ניריעגיהאזא, די פֿיר אונס האָכ-וויכטיגע דעפּעשע, דאס מאן אין דער נאכט פֿאָן געסטערן אויף היינטע, דאס אים טיסאָ-עסלאר פֿער-שוואונדענע מעדכען עסטער שאָלימאָשי אויס דער טהייס טאָדט הערויסגעצאָגען האט. די לייכע וואורדע זאָפֿאָרט דורך ארצטע אונטערזוכט — אונד מאן איבערצייגטע זיך, דאס איהר קאָרפּער אונפֿער-לעטצט איזט, דאס זיא אלזאָ פֿאָן ניעמאנדעם פֿער-וואונדעט וואורדע. פֿאָם אבשלאכטען קאנן אלזאָ היער קיינע רעדע זיין, וויל אויף דעם גאנצען קאָר-פּער קיינע פֿערוואונדונג פֿאָרקאָממט. דאס מעד-כען מוס אלזאָ אין די טהייס הינאיין געפֿאללען זיין, וואָ עס ערטרונקען איזט. — אויספֿיהרליכעס אים נעכסטען בלאטטע.

איינע צווייטע דעפּעשע מעלדעט עבענפֿאללס, דאס מאן די לייכע דער עסטער שאָלימאָשי אויס דער טהייס צווישען טיסאָ-לאָק אונד טיסאָ-דאדא הערויסגעצאָגען האט.

זאָמיט זינד וויר נון די ערסטען, וועלכע דיע-זע גוטע בשורה מיטטהיילען. וויר איבערגא-בען דיעזע דעפּעשען אויך דען איבריגען היעזיגען ציי-טונגען, דאמיט זיא אויך דען ניכט-יודען דיעזע נאכריכט פֿערקינדיגען. — יעטצט ווערדען נון אונזע-רע פֿיינדע פֿערשטוממען — אונד דער איינפֿינדער דער לייכע פֿערדיענט עהרליך זיינע 5000 גילדען ! — אָב נון דאס מעדכען פֿאָן זעלבסט ערטרונקען איזט, אָדער געוואלטזאם ערטרענקט וואורדע, דא-ריבער ווירד ערסט אונטערזוכט, אבער דא דער קאָרפּער אונפֿערוואונדעט איזט, זאָ איזט פֿאָם אב-שלאכטען וועגען בלוט קיינע רעדע מעהר ! — די איינענע מוטטער קאָננטע נאָך איהרע טאָכטער ערקעננען.

זאָללטע ביז מאָרגען וויכטיגערעס אונד אינטערעס-סאנטערעס אלס דאס שאָן געמעלדעטע איינטרעפֿ-פֿען, זאָ געבען וויר מאָרגען איין עקסטרא-בלאטט הערויס ; זאָנסט אבער ערשיינט דאס בלאטט אי-בערמאָרגען וויא געוואָהנליך.

פֿערלאָזונג

דער פּרעמיענשיינע דער עסטערייכישען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט.

ביי דער אם 15. יוני 1882 פֿאָרגענאָממענען ציעהונג פֿיעל דער הויפּטטרעפֿפֿער מיט 50000 גול׳ אויף ס׳ 3893 נ׳ 49 — אונד דער 2-טע טרעפֿפֿער מיט 2000 גולד. אויף ס׳ 3117 נ׳ 77. פֿערנער געווינ-נען : יע 1000 ס׳ 109 נ׳ 37 אונד ס׳ 3721 נ׳ 63. דאנן וואורדען פֿאָלגענדע סעריען געצאָגען 768 1575 2558 3331 3890. יעדע דיעזער סעריען ענטהאלט 100 לאָזע, וועלכע מיט דעם בעטראגע פֿאָן 100 גולדען איינ-געלאָזט ווערדען.

ג ע ש ע פֿ ט ס ב ע ר י כ ט.

ק אָ ר ן 7'70 — 7.85 גולד.

ג ע ר ס ט ע פֿוטטער-וואארע 7.50 - 7.60 גול. פּרימא-וואארע 7.70 —.8 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 7.50—7.90 גולד.

ה א פֿ ע ר 7.75 — 7,80 גולד.

ה י ל ז ע נ פֿ ר י כ ט ע : ערבסען אונגארישע 9—12 גול. לינזען 10—16. גול. ראָהע הירזע 6'60, הירזע בריין 11 — 11.25, גראָסע ווייסע באָהנען 9. — 9,50, — צווערגעל 11—11'50 גול. לייגזאמען 13.50—14. האנפֿזאמען 11 גול. מאָהן 12,50—14 גול. קימעל 25—25. גול. וויקען 6.50 גול. מאָהן גרויער 34 — 36 גול. בלויער 39 — 42 גול.

ש פּ י ר י ט ו ס נייע מעטהאָדע אים ק ר י י נ ע ן 32 - 32.25 גולדען, אלטע-מעטהאָדע 34.— 34.25 גולד. פּער 10000 ליטער פּערצענט. —

ו ו י י נ ש ט י י ן 66—68 גול. יע נאך קוואליטעט.

פּ א פּ ר י ק א פּריפּאריטע 60—55 גולד.

א ו נ ש ל י ט ט (חלב) 48.50—48. גולד.

ר ע פּ ס-ק ו כ ע ן 6,75 גול.

ר י ב אָ ל דאָפּפעלט-ראפֿפֿינירטעס 37.— גולד׳ פּער 100 קילאָגראמם.

פּ ע ט ר אָ ל ע ו ם 16.75—17 גולד.

ל א מ מ-פֿ ע ל ל ע אין פֿאָריגער וואָכע וואורדען 12000 שטיק פֿערשיעדענע גאטטונגען פֿערקויפֿט. אונד צוואר דייטשוואָללינע לייכטע 50—50 גול. שווערע 80—85 גולד. זיעבענבירגער אונד באנאטער לייכטע 80 — 85 גולדען שווערע 95—105 גולד. שווארצע 140—160 גולד. (אללעס פּער 2 פּערצענט.)

ה י י ט ע, וויר נאָטירען : פּער 100 ק׳ אונגארישע קוה-הייטע 102—108 גול. אָכסענהייטע טראָקענע 108—110 גול, ראָסהייטע 10,50—11.50 גול. קאלב-פֿעללע מיט קאָפּפֿען 195—200 גול. אָהנע קאָפּפֿע 205—210 גול, פּער 100 קילאָ.

ל ע ד ע ר געשעפֿט, קוה-הייטע 5—6-קילאָ 230—245 גולד. איינמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 10—14 קילאָ 166—168 גולד., צווייטמאל פֿערזעטצטע טערצען 15—18 קילאָ׳ 154—156 גולד. דריימאל פֿערזעטצטע טערצען 19—22 קילאָ 160—162 גולד.

ק א ל ב ל ע ד ע ר, ברוינע 9—11-קילאָ 425—450 גולדען. געגערבטע 6—9-קילאָ 365—375 גולדען פּער 100 קילאָ.

ו ו י ע נ ע ר פּ ר י י ז ע.

ש פּ י ר י ט ו ס 31.75 — 32. גולדען פּער 10000 ליטער-פּערצענט.

ר י ב אָ ל 34.25—34.05 גולדען פּער 100 קילאָ.

ו ו י י צ ע ן, פֿערקויפֿט וואורדען 25000 מעטערצ. פּרייזע : טהייס-ווייצען 73—75-קילאָ 13.10—13,60 גולדען פּער מעטערצענט.

ק אָ ר ן, אונגארישעס 68—72-קילאָ 8.60 — —.9 גולדען פּער מטרצ׳.

ג ע ר ס ט ע סלאָוואקישע 60—64-קילאָ 8 — 9.75 גולדען.

ה א פֿ ע ר אונגארישעס 8.25 — 8,35 גולדען פּער מעטער-צענטנער.

ק ו ק ו ר ו ץ 8.10—8,15 גולדען.

ר ע פּ ס באנאטער 13.75 — .14 גולד.— קאָהל- 14.25—14.50 גולד.

ו ו י י צ ע נ-מ ע ה ל נ׳ 0 : 21.—22.50 גולד. נ׳ 1 : 20.—21.50 גולד. נומ׳ 2 : 19.——21, נומ׳ 3 : 17.—18,50 גול׳ אללעס פּער מטרצטר.

ק אָ ר נ-מ ע ה ל נ׳ 1 : 15.——17, גולד׳. נ׳ 2 : 13.—14.50 גולד׳ פּער מטרצטר.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 17. יוני 1882.

טעמעשוואר	36	40	3	4	71
ווין	33	53	5	47	43
גראץ	15	84	45	67	83

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער : מאיר בר״י רייז.

פֿ ר ו כ ט- א ו נ ד מ ע ה ל-פּ ר י י ז-ט א ב ע ל ל ע.

פֿריכטע ווייצען	קוואליטעט פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראמם
גראָסוואַרדיינער (נאָרדאונגאריש)	74	11.55 — 11 65
" "	76	11.70 — 11.75
" "	76	11.80 — 11.90
" "	77	11.95 12.05
" "	78	12.10 — 12.20
" "	79	12.25 — 12.30
" "	80	—.— — —.—
פּעסטער באָדען נייער	74	12.20 — 12.25
" "	75	12.30 — 12.35
" "	76	12.40 — 12.50
" "	77	12.55 — 12.65
" "	78	12.70 — 12 75
" "	79	12.80 — 12.85
" "	80	—.— — —.—
טהייס	74	12.45 — 12.55
" "	75	12.60 — 12.65
" "	76	12.70 — 12.75
" "	77	12.80 — 12.90
" "	78	12.95 — 13.—
" "	79	13.05 — 13.10
" "	80	—.— — —.—
ווייסענבורגער	74	12.35 — 12.30
" "	75	12.40 — 12.50
" "	76	12.55 — 12.65
" "	77	12.70 — 12.80
" "	78	12.85 — 12.90
" "	79	12,95 — 13 00

פֿריכטע	קוואליטעט פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	8.20 — 7.90
גערסטע מאלץ	62	—.— — —.—
גערסטע פֿוטטער	62	7.40 — 7.55
האפֿער	40	7.75 — 8.20
קוקורוץ באנאטער	75	7.95 — 7.90
אנדערער	73	7.90 — 7.85
הירזע	—	6.25 — 6.10

טערמין-פּרייזע (פּער 100 קילאָגראמם)

ווייצען	פּער הערבסט	10.80
	"	—.—
	"	—.—
קוקורוץ	" פֿריה-יאהר	7.85
גערסטע	"	—.—
האפֿער	" הערבסט	6.70
"	"	—.—
ראפּס	"	14.—

באַללען-מעהל (פּער באַללען 100 צו 100 קילאָגראמם מיט זאק)

נומער	פֿל.	קר.
0	22	—
1	21	50
2	20	90
3	20	40
4	19	80
5	19	40
6	18	50
7	17	40
8	16	50
8½	14	50

שפּירישוס : אלטע מעטהאָדע פּרעסהעפֿע	33	50
נייע " " מעלאססע	30	75

ק ו ר ז-ט א ב ע ל ל ע פֿ אָ ם 17. י ו נ י.

געלדקורז

	פֿל.	קר.
זילבער-אַשיאָ	100	—
דוקאטען	5	64
עסטערייכ-אונגארישע 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9	56
נאפּאָלעאָנדאָר	9	56
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	65
20 מארקשטיק	11	71
פּאפּיער-רובעל	1	24

לאָזע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4פּערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	119	75
1860-ער " גאנצע	130	50
דעטאָ " האלבע	134	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	171	—
דעטאָ " 50 "	170	—
קאסא רענטענשיינע	35	—
טהייסען-לאָזע	26	25
קרעדיט-לאָזע	176	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	41	50
דאָנוי-דאמפּפשיפֿפֿאהרטס-לאָזע	111	50
אינסבּרוקער לאָזע	23	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
קראקויער לאָזע " 20 "	19	75
אָפֿנער לאָזע " 40 "	41	—
פּאלפֿפֿי לאָזע " 40 "	38	—
רודאָלפֿ-לאָזע " 10 "	20	—
סאלם-לאָזע " 40 "	53	—
וואלדשטיינער לאָזע " 20 "	24	—
סט.-גענואיס לאָזע " 40 "	46	—

לאָזע.

	פֿל.	קר.
סאנגטעלים לאָזע צו 20 גולד׳	24	—
טריעסטער לאָזע " 100 "	127	—
דעטאָ " 50 "	63	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	30	20
ווינער שנעקטען-לאָזע " 20 "	39	—
אונגאריש-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד	118	50
טהייס-טהאל-לאָזע	190	75
וויענער-לאָזע	127	50

ווערטה-פּאפּיערע

	פֿל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	119	85
דעטאָ צו 4 פּערצענט	88	35
אונגארישע פּאפּיער-רענטע	86	40
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	98	25
טעמעשוואר באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	98	50
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	134	50
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	96	50
פּפאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פּערצענט	101	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5½ פּערצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פּערצענט	98	50
דער אָסטבאהן	96	—
דער נאָרדאָסטבאהן	163	25

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

„ווער בעאבזיכטיגען מיט דיעזער ערקלערונג' דען בעוויז צו ליעפערן, דאס דיא יודען עס פערדיענ'ען, פאן דער אונגארישען נאציאן ברידערליך געליעבט צו ווערדען! אנדערערזייטס זינד וויר אויך פערפפליכטעט, פיר דיא עהרען-רעטטונג דער בעליידיגטען אונגארישען יודען אונזערע שטיממע צו ערהעבען. מאן זאגט: „דיא יודען זינד ניכט אונגאריש!" דאס דיעזע אנקלאגע איינע אונריכטיגע איזט, איזט דאראיס צו ערזעהען, דאס זיך דער יודענהאס נון אויך אויף דיא יידישען אוניווערזיטעטס-שטודענטען איסדעהנט, וועלכע דאך עבענזא גוט אונגאריש שטודירען, וויא איהרע ניכט-יידישען קאללעגען. דאך בעטראכטען וויר איינמאל נאך דער רייהע דיא הויפט-אנקלאגען, וועלכע געגען דיא יודען געוואהנליך ערהאבען ווערדען.

דיא ערסטע קלאגע לויטעט: „דיא יודען אללער שטאאטען בילדען איין ענגעס בינדניס צו דעם צוועקע, דעם „יידישען גייסטע" צור הערשאפט איבער דיא גאנצע וועלט צו פערהעלפען! יא, עס הייסט, דאס דיא יודען גאר ניכט פעהיג זינד, איהר פאטערלאנד צו ליעבען, דא זיא אויסשליעסליך נור דען „געלד-ערווערב" אים איינע האבען!" — דאס איזט ניכט ריכטיג. דענן דיא יודען פיהלען גאנץ זא וויא דיא אונגארן. אויך וויר יידישען שטודענטען האבען אונס ניכט וועגען „געלד-געווינגעס" דען אוניווערזיטעטס-שטודיען געווידמעט, זאנדערן וויל וויר עבען דען אונגארישען גייסט אין אונס איינפנעהמען וואללען. וויר וואללען ניכט דיא אונגארן אים דען אמטערן פערדרענגען, דאמיט וויר גוטע שטעללען ערהאלטען. אללייןיאהרהונדערטע הינדורך ווארען דיא יודען יא פאן יעדעם אמטע אויסגעשלאססען. מאן גלייבטע, דאס זיא אונמעגליך דיא פעהיגקייט זיך אנאייגנען קאננען, אים איין אמט ארדענטליך צו בעקליידען. נון וואללען וויר בעווייזען, דאס דיא יודען אויך אלס שטאאטס-בעאמטע טיכטיגעס לייסטען קאננען! —

דיא צווייטע קלאגע לויטעט: „דיא יודען ווענדען זיך פארציגליך דעם האנדעל צו, וואס דאך דער בעסטע בעוויז איזט, דאס זיא נור נאך געלד-ערווערב שטרעבען!" — אויך דיעזע אנקלאגע איזט איינע אונגערעכטע. נאכדעם דיא יודען לאנגע יאהרהונדערטע הינדורך פאן יעדער אנדערען בעשעפטיגונג פערנע געהאלטען ווארדען, האבען זיא יא נאטירליך איהרע קינדער עבען נור פיר דען האנדעל ערציעהען קאננען. אונד לייסטעט דענן דער יודע אויך אויף דעם געביעטע דעם האנדעלס דעם פאטערלאנדע קיינע גראסען דיענסטע? אדער ווערע עס עטווא בעסער, ווענן אויסלענדער זיך מיט דעם האנדעל אין אונגארן בעפאסט העטטען? זא פיעל איזט וואהר, דאס דיא יודען זיך פערהעלטניסמעסיג וועניג מיט דעם אקערבויא בעשעפטיגען. אללייןאויך אין דיעזער בעציעהונג געהט עס יא צור בעססערונג. עקסיסטירט יא הייער אין פעסט איין יידישער לאנדעס-פעראיין, דער עס זיך צור אויפגאבע געמאכט, דען אקערבויא אונד דאס געווערבע אונטער דען פאטערלענדישען יודען צו פארדערן.

דיא דריטטע קלאגע לויטעט: „דער יידישע שטאמם בילדעט עטוואס בעזאנדערעס, דער זיך מיט דער אונגארישען נאציאן ניכט פערשמעלצען קאנן!" — דאס וויל זאפיעל זאגען, דאס דיא יודען אויף דער גאנצען ערדע איינע בעזאנדערע „נאציאנאליטעט" בילדען. — ווענן וויר אויך מאנכע פעהלער, דיא דען יודען אנהאפטען, אנערקעננען, זא מיססען וויר דאך דאגעגען פראטעסטירען, אלס בילדעטען דיא יודען אללער שטאאטען איינע בעזאנדערע נאציאנאליטעט. עס איזט דאס איינע פערליימדונג, דא אונטער דען יודען דער פערשיעדענען שטאאטען איין נאציאנאלעס באנד ניכט עקסיסטירט. מאן פיהרע אונס איינען בעוויז דאריבער אן, דאס דיא יודען אין אונגארן איינע בעזאנדערע נאציאנאליטעט בילדען וואללען! וויר זינד בלאס בעציגליך אונזערער קאנפעססיאן יודען, זאנסט זינד וויר אייפריגע, פאטריאטישע אונגארן, דא וויר דעם פאטערלאנדע גערנע גוט אונד בלוט אפפערן. — אונטער אללען פאלקס-שטעממען, וועלכע אין אונגארן וואהנען, גיבט עס קיינען איינציגען, וועלכער דעם פאטערלאנדע זא טרייא ווערע, וויא עבען דער יידישע שטאמם. אונד דאך האבען דיא יודען ערסט פאר 15 יאהרען דיא גלייכבערעכטיגונג ערהאלטען. דיא איבריגען ניכט-אונגארישען שטעממע געניעססען היער בערייטס זייט איינעם יאהרטויזענד דיא פאללע גלייכבערעכטיגונג. נון זעהע מאן דאך, ווער זיך דען אונגארן טרייער אנשליעסט, דיעזע שטעממע אדער דיא ערסט פאר קורצעם עמאנציפירטען יודען! עס איזט ריכטיג, דאס איין טהייל אונזערער גלויבענס-געגאססען געוויססערמאסען אבגעשלאססען לעבען. דאך דאראן האט יא ניכט דיא יידישע רעליגיאן שולד, זאנדערן דער אומשטאנד, דאס מאן דיא יודען יאהרהונדערטע הינדורך פאן יעדער בירגערליכען געזעללשאפט אויסגעשלאססען היעלט. דיא 15 יאהרע, דיא זייט דער יודען-עמאנציפאציאן פערשטריכען זינד, קאננטען דאך דיא שיידע-וואנד ניכט ניעדעררייססען, דיא מאן יאהרהונדערטע הינדורך צווישען יודען אונד ניכט-יודען איינגעריכטעט האטטע. איבריגענס האט נאך דער אונגארישע שטאאט מאנכע אויפגאבע צו ערפיללען, אום דיעזע שיידע-וואנד גענצליך צו פאללע צו בריגגען אונד איינע פערשמעלצונג דער יודען מיט דען אונגארן צו בעווירקען. פאר אללעם מיסטע דער שטאאט דיא „ציוויל-עהע" איינפיהרען, דאמיט דיא עהע צווישען יודען אונד ניכט-יודען געשטאטטעט זייא. דורך דיא באנדע דער פערוואנדטשאפט ווערע איינע גענצליכע פערשמעלצונג אם זיכערסטען צו ערררייכען! (דיעזע נאררהייט העטטען זיך דיא העררען שטודענטען ערשפארען קאננען. דיא ציוויל-עהע ווירד אין אונגארן פאן וועניגען געווינשט. בלאס אייניגע פרייגעזיננטע קאפפע שפרעכען אים רייכסטאגע פאן צייט צו צייט פאן דער איינפיהרונג דער ציוויל-עהע. איינע זאלכע פערשמעלצונג ווינשען וועדער דיא אונגארן נאך דיא יודען, וויל דיעזע מיט דער רעליגיאן אונפעראיינבאר איזט!)

אם אבגעשמאקטעסטען יעדאך איזט דיא פיערטע קלאגע. דיעזע לויטעט: „דיא אונגארישע געשיכטע וויזט קיינע יידישען העלדען אויף, דיא פיר דאס פאטערלאנד איהר בלוט פערגאססען, איהר לעבען געאפפערט העטטען!" — וועלכע פערליימדונג! מאן ברויכט גאר ניכט וויט צוריקצוגרייפען, אום דיא ליגנהאפטיגקייט דיעזער בעשולדיגונג צו בעווייזען; מאן ברויכט בלאס דען אונגארישען פרייהייטס-קאמפף פאם יאהרע 1848 אונד 1849 אינ'ס אייגע צו פאססען, אום צו צייגען, וועלכע אפפער אן גוט אונד בלוט עבען דיא יודען פיר דיא בעפרייאונג דעס פאטערלאנדעס געבראכט. דיא שריפטען פאן קאשוטה, אטוואש, דעאק אונד אנדערע פיהרען טויזענדע זאלכער בייספיעלע אן, אויס דענען הערפארגעהט, דאס דיא יודען וועהרענד דיעזעס פרייהייטס-קאמפפעס זיך טויזענדפאך אויסגעצייכנעט אונד אום דאס אונגארישע פאטערלאנד זיך גראסע פערדיענסטע ערווארבען האבען! היינוי האט יא בעקאננטליך דען יודען אונגארנס איינע בעזאנדערע „בראנדשאטצונג" אויפערלעגט, וויל זיא אים אינטערעססע דער אונגארן מיט זא גראסעם אייפער געקעמפפט האטטען! (דאס געלד, וועלכעס אין פאלגע דיעזער „בראנדשאטצונג" פאן דען אונגארישען יודען איינגעטריעבען ווארדע, בילדעט בעקאננטליך געגענווערטיג דען זאגענאננטען „אונגאריש-יידישען שולפאנד", דא זיינע מאיעסטעט דיא איינגעטריעבענע סוממע דען יודען צו ערריכטונג פאן בילדונגס-אינשטיטוטען אללערגנעדיגסט צוריקצושענקען גערוהטע.)

דאס איזט עס, וואס וויר האבען זאגען וואללען אונד זאגען מיססען! וויר זינד איבערצייגט, דאס דיא אונגארישע נאציאן אונס איהרע ליעבע ניכט ענטציעהען ווירד! וויר, דיא וויר הייטע דיא יידישע יוגענד בילדען, ווערדען יא איינסט דיא אונגארישע יודענהייט בילדען, דיא געווים אן גייסט אונד הערץ גענצליך מאדיאריזירט זיין ווירד! עס ווירד דאס אייז דעם יודענהאססעס דורך דאס פייער דער פאטערלאנדס-ליעבע צום שמעלצען געבראכט ווער-

---

יאנט אונד האססען יעדען לעבענסמוטה פערלארען. דיא ערינגערונג אן דיא ערלישטענען גרייעל-טהאטען ציטטערטע נאך לאנגע נאך אונד ליעס דעם שוואכען איבעררעסט קיינע האפפנונג אויף באלדיגע בעססערונג.

דער בעריהמטע ענגלישע דיכטער לארד ביירן בעקלאגטע איינמאל דיא יודען דורך פאלגענדעס געדיכט:

דיא ווילדע טויבע האט איהר נעסט,
דער פוכס זיינע האהלע,
דער מענש זיין פאטערלאנד
איזראעל נור דאס גראב!"

דיעזע קלאגע, וועלכע ערסט שפעטער אויסגעשטאסען ווארדע, וואר פיר קיינע צייט טרעפפענדער אלס פיר יענע. אייראפא וואר איין גראסעס גראב פיר פערפאלגטע יודען געווארדען, דעססען וויט געאפפנעטער שלונד אימער אויף נייע אפפער ווארטעטע.

דאך אויך היער בעוועהרטע זיך דאס אלטע שפריכווארט: „וואָ דיא נאָטה אם גראססען, איזט נאָטעס הילפע אם נעכסטען!" אונד דיא יודען קאננטען זיך באלד פאן דען שרעקליכסטען ליידען ערהאלען. — דיא כריסטען, וועלכע ביז דאהין דיא גראסטע פערפאלגונגס-וואוטה האטטען, עמפפאנדען באלד, דאס דיא יודען איהנען דענן דאך אונענטבעהרליך זינד. ניכט בלאס פירסטען, זאנדערן זעלבסט האהערע גייסטליכע ווארען פאן איינער פארמליכען זוכט בעזעססען, אין איהרען שפרענגעלן יודען צו בעזיטצען. קוים וועניגע יאהרע נאך דער בלוטיגען ראזערייא אין פאלגע דעם שווארצען טאדעס האטטען דיא גראסערען שטעדטע דייטשלאנדס ניכטס איילינגערעס צו טהון, אלס וויעדער יודען אויפצונעהמען, טראטצדעם זיא ערסט פאר 5 יאהרען געשווארען, בינגען 100 יאהרען קיינען יודען צו דולדען.

קורץ, דיא ליידען דער יודען ווארען באלד וויעדער געהיילט — אונד נון קעהרען וויר וויעדער צו אונזערער געשיכטע צוריק.

וויר בעפינדען אונס יעטצט אין אוויגיאן (פראנקרייך), וואָ דאמאלס דער פאפסט האף געהאלטען. פאפסט קלעמענס VI. וואר בערייטס טאדט, אונד נון רעגירטע פאפסט איננאצענץ VI. היער — אם פאפסטליכען האפע הערשטע איין גראסער לוקסוס, יא זאגאר גראסע אונזיטטליכקייט אונד אויסשווייפונג אלס אם פראנצאזישען האפע. אוויגיאן בעזאס דאמאלס דיא הייטערסטע אונד לוסטיגסטע געזעללשאפט אין אייראפא. בייא אלל דעם שטרעבטע פאפסט איננאצענץ VI., אויך דיא וועלטהערשאפט אן זיך צו רייסען. ער וואללטע דיא פאפסטליכע מאכט איבער אללע שטאאטען אויסדעהנען. — צו דיעזער צייט ערשיען אין אוויגיאן איינע דאמע פאן אויסעראָרדענטליכער שאנהייט. זיא וואר מיט איינער קליינען, אבער פרעכטיגען בעגלייטונג פאן נעאפעל געקאממען אונד גאב זיך דא פיר איינע האָף-דאמע דער קאָניגין יאהאננא פאן נעאפעל אויס. זיא נאנטע זיך דא דען נאמען צעזארינא, איהרע שאנהייט צאג באלד ניכט בלאס דיא אויפמערקזאמקייט דער קאוואליערע אויף זיך, זאנדערן אויך דער פיעלען בישאפע, קארדינאלע אונד גייסטליכען. דיא האָהע גייסטליכקייט, וועלכע אין גראסעם וואהלשטאנד לעבטע, האטטע איממער איין אויגע פיר ווייבליכע שאנהייטען, אונד נאמענטליך דאמאלס בייא דעם אויסשווייפענדען לעבען אם פאפסטליכען האפע. אללעס בעווארב זיך אום דיא ליעבע דיעזער וואונדער-שאנען פרעמדען דאמע. אונד איהרע דיענערינען ווארדען דורך אללערלייא בעשטעכונגען דאצו געצוואונגען, איהרער רייצענדען העררין פאן דיעזעם אונד יענעם איינען ליעבעס-בריעף צו איבעררייכען. דיעזע שאנע דאמע העטטע פאן אוויגיאן אויס דיא גאנצע וועלט רעגירען קאננען, ווענן זיא נור וואללטע. פריהער וואר עס צו אללען צייטען זא, דאס אם האפע אייגענטליך ניכט דער רעגענט, זאנדערן דעססען געליעבטע רעגירטע. ווענן יעמאנד עטוואס האבען וואללטע, זא ווענדעטע ער זיך ניכט דירעקט אן דען רעגענטען, זאנדערן עבען אן דעססען געליעבטע.

דיא שאנע צעזארינא וואר אבער היער זעהר קלוג פארגעגאנגען; זיא האט דיא הולדיגונג דער איינפלוסרייכען מעננער ניכט בעשטיממט צוריקגעוויעזען; דאך קאננטע זיך ניעמאנד פאן איהנען ריהמען, דאס דיא שאנע צעזארינא זיינע ליעבע ערווידערט העטטע. איהר רוף וואר אונבעפלעקט; מאן מוסטע זיא אכטען.

פאפסט איננאצענץ בעזאס דען קארדינאל אלבארנאץ אלס זיינען מיניסטער. דיעזער קארדינאל וואר ניכט נור איין געלעהרטער, זאנדערן אויך איין גראסער קריעגס-העלד אונד קאוואליער, דער דען שאנען דאמען גערנע דען האף מאכטע. דיעזער וואר נון אם מייסטען בעמיהט, זיך דיא גונסט דער שאנען פרעמדען דאמע צו ערווערבען.

נעבען דען דיענערינען האטטע אויך דיא שאנע צעזארינא צוויא מענגליכע דיענער, נעמליך צוויא „פאשען", דער נאמע דעם איינען וואר גיאקאמא, אונד דער נאמע דעם אנדערען איזט אונזערען לעזערן וואהל בעקאננט; ער היעס אנגעלא ווילאני.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

אין שרעקען פערזעצטען. אין דענזעלבען הייסט עס: דיא בייא טיסא-דאדא איינגעפונדענע לייבע ווירד ניכט אלס דיא דער עסטער שאלימאשי ערקאננט, ווייל אויך דיא קליידער דיעזער לייבע יא אלס דיא דער עסטער געהאלטען ווערדען.

„פּיגגעטלענשעג" שרייבט: „דיא עסטער שאלימאשי ווארדע דענן דאך פאן דען יודען געשלאכטעט, אום דאס בלוט צו געברויכען; דער קארפּער ווארדע אירגענדוואו פערבארגען, אונד אונאויפפינדבאר געמאכט. נון האט מאן דיא קליידער דער געשלאכטעטען עסטער איינעם אנדערן כריסטען-מעדכען אנגעצאגען אונד עס ערטרענקט, אום זא דאנן אלס דיא אונפערוואונדעטע לייבע דער עסטער שאלימאשי הערויסציפישען."

איינע נירעדיהאזער דעפּעשע פאם 20-טען יוני מעלדעט: הייטע מארגענס ווארדע דיא בייא טיסא-דאדא איינגעפונדענע לייבע נאך טיסא-עסלאר טראנספּארטירט אונד אים האפע דער סינאגאגע (?) אויפגעשטעללט. דיא יודען ווארדען פאן דעם ערביטטערטען פאלקע פארטגעשטאסען אונד מיט שלעגען פארטגעיאגט. דיא יודען-פיינדע זאגען: מאן האט איינע פרעמדע לייבע אויסגעגראבען אונד איהר עסטער שאלימאשי'ס קליידער אנגעצאגען אונד זיא זא אינס וואססער געווארפען. דיא לייבע איזט ניכט דיא דער עסטער שאלימאשי, וועגן אויך דיא קליידער אלס דיא איהריגען ערקאננט ווערדען!" דיא זאכע פערוויקעלט זיך דאהער נור נאך שלימער אונד רעגט דיא געמיטהער נור נאך מעהר אויף. דיא בייא טיסא-דאדא איינגעפונדענע לייבע האט צארטע גליעד-מאסען, איזט צארט געבויט אונד קאנן דיא לייבע דעם בויערן-מעדכענס שאלימאשי ניכט זיין. איבערהויפּט זיעהט דיעזע לייבע זא אויס, אלס אב זיא ערסט זייט צוויא וואכען אים וואססער וועהרע, ניכט אבער שאן זייט דעם ערסטען אפּריל. —

ווארום מאן דיא איינגעפונדענע לייבע אין דען האף דער סינאגאגע געבראכט, וויססען וויר ניכט. אללענפאללס דיענטע דיעס יא דאצו, אום דאס פאלק געגען דיא יודען נאך מעהר אויפצורעגען. זעלבסט איבער דיא קליידער דער לייבע ליעגען מעלדונגען פאר, דיא איינאנדער ווידערשפּרעכען. נאך איינינען זינד עס דיא קליידער דער עסטער שאלימאשי, נאך אנדערן ניכט.

נאך דער מעלדונג דעס „פּאליטישען פאלקסבלאטט" ווארדע אויך שאן דעם אונגארישען מיניסטעריאום דעם איננערן אמטליך בעריכטעט, דאס דיא לייבע ניכט אלס דיא דער עסטער שאלימאשי ערקאננט ווארדע. אויך ווירד דיעזעם בלאטטע געמעלדעט, דיא מוטטער דער עסטער שאלימאשי וויללע אין דיעזער איינגעפונדענען לייבע ניכט איהרע טאכטער ערקעננען.

וויא בערייטס געמעלדעט, ווארדע צור געריכטליכען אונטערזוכונג דער לייבע קיין איינציגער יודע בייגעצאגען. זעלבסט דער געריכטס-ארצט דר' פלעגמאנן אונד דער פערטהיידיגער דר' היימאנן ווארדען צוריקגעוויעזען. יעדענפאללס איזט עס דיעזער געריכטליכען קאממיססיאן אונפערצייהליך, דאס זיא איבער דאס ערגעבניס דער לייכען-בעזיכטיגונג נאך קיינען בעריכט דען צייטונגען צוזענדעטע, נאכדעם דאך דיא גאנצע וועלט מיט גראסטער שפּאננונג אונד איגנעדולד דיעזעם ענטגעגענזיעהט. בלאס פּריוואט-נאכריכטען מעלדען, דאס דיא קאממיססיאן נאך דער לייבענבעזיכטיגונג ערקלערטע, דאס דיא איינגעפונדענע ניכט דורך ערטרינקען, זאנדערן דורך אירגענד איין ברוסט-אדער הערצ-ליידען דען טאד געפונדען. היעמיט וואללען דיא יודענפיינדע דען פערדאכט בעשטעטיגען, דאס מאן אירגענד איינע לייבע אויסגעגראבען, זיא אין דיא קליידער דער עסטער שאלימאשי געשטעקט אונד אינס וואססער געווארפען. דיא הייטיגע אונגארישע צייטונג „פּיגגעטלענשעג" בריגנט איינען אויפרייצענדען ארטיקעל געגען דיא יודען. ער בעשימפפט דיא יודען, וועלכע יענע נאכריכט פערברייטעטען, דאס מאן אין דער אויפגעפונדענען לייבע דיא עסטער שאלימאשי שאן ערקאננטע, אלס שווינדלער, וועלכע אללעס צו פערטישען אונד צו פערשווינדלען זוכען. דאס ערוועהנטע בלאטט ארגערט זיך איבער דאס צוזאממענהאלטען דער יודען אונד מיינט, עס וועהרע בעססער, ווענן דיא יודען זעלבער דען מארדער הערויסזוכען אונד דעם געריכטע אויסליעפערן ווירדען. דענן שאן דער אומשטאנד, דאס מאן איינע אנדערע לייבע אין עסטער שאלימאשי'ס קליידער שטעקטע, דייטעט דאראויף, דאס דיא איינגעוויכלעטע מארדער נאך פרייא הערומגעהען. — דיא אנדערען הייטיגען מארגענבלעטטער מעלדען: דיא איינגעפונדענע לייבע שיינט פיעל אלטער צו זיין, אלס דיא עסטער שאלימאשי וואר. דיא ארצטע בעהויפּטען, דיא לייבע געהארע איינעם פריי-מעדכען, וועלכעס אין אירגענד איינעם שפּיטאלע אין פאלגע דער אויסשווייפונג אן איינעם לונגען-ליידען געשטארבען. דעסהאלב פעהלט אויך דער לייבע דאס האאר, וויל מאן דאסזעלבע אים שפּיטאלע געוועהנליך אבשניידעט; אדער אירגענד איין שווינדלער האבע דער לייבע אבזיכטליך דאס האאר אבגעשניטטען, וועלכעס פאן גאנץ אנדערער פארבע אלס דאס דער עסטער שאלימאשי געוועזען זיין דירפטע. אם אויפרעגענדסטען איזט נאך דער פאלל, דאס מאן אן דיא האנד דיעזער פרעמדען לייבע דאס טוך אונד דיא פאן עסטער שאלימאשי געקויפטע פארבע געבונדען. איבעריגענס מיינען דיא ארצטע, דאס איינע לייבע, וועלכע שאן בייגאהע דרייא מאנאטע אים וואססער ליעגט, ניכט זא וויא דיא עבען איינגעפונדענע לייבע אויסזעהען קאננע.

אינדעססען וואללען וויר אן אונזערע גלויבענסגענאססען דיא מאהנונג ריכטען, זיך זא וויט אלס מאגליך רוהיג צו פערהאלטען. דעם גאנגע דער געריכטספערהאנדלונג איהרען לויף צו לאססען; גאטט ווירד שאן העלפען, דאס דיא גערעכטיגקייט זיעגען אונד דאס זיך דיא אונשולד דער יודען באלד קלאר וויא דער טאג הערויסשטעללען ווירד! דורך אונזערע ווייזע אונד מעסזיגע רעגירונג איזט בערייטס אויף דאס בעסטע דאפיר געזארגט, דאס דיא יודען-העטצערייען ניכט אין טהעטליכקייטען אויסארטען! וויר רופען נאכמאלס אונזערן גלויבענסגענאססען דיא ווארטע אונזערעס הייליגען פּראפעטען ישעיה צו: „לך עמי, בא בחדריך וסגור דלתיך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבר זעם!"

ערקלערונג

דער יידישען שטודענטען אין פעסט.

דער יודענהאס געהארט צו דען אנשטעקענדען קראנקהייטען. מאן האט יא געזעהען, דאס דיא ערסטע אנטי-סעמיטישע בעוועגונג אין דייטשלאנד בעגאננען האט. היערויף בראכען דיא גרויזיגען יודענפערפאלגונגען אין רוסלאנד אויס, ביז ענדליך אויך אין אונזערעם פרייהייטספריינדליכען פאטערלאנדע באזהאפטע מענשען מיט איהרעם יודענהאססע אללע געמיטהער צו פערגיפטען זוכטען. — זא איזט עס לייכט ערקלערליך, דאס זעלבסט דיא געבילדעטען קרייזע פאן דער קראנקהייט דעם יודענהאססעס נאך אונד נאך אנגעשטעקט ווארדען. נאמענטליך אונטער דען פעסטער אוניווערזיטעטס-שטודענטען, אונטער דענען איסטאצי בעקאננטליך זייט זיינעם ערסטען אויפטרעטען איינע אנצאהל פאן אנהענגערן צעהלטע, מאכטע זיך דער יודענהאס מיט יעדעם טאגע אין דעם מאסע אימטער מעהר בעמערקבאר. דאס דיא יידישען שטודענטען אן דער אוניווערזיטעט זיך זא צו זאגען אונטער דען איינענען קאללעגען פאן לייטער פיינדען אומגעבען זאהען. דיעזער אומשטאנד פעראנלאססטע דיא יידישען שטודענטען צור פעראפפענטליכונג איינער ערקלערונג, אין דער זיא אללע געגען דיא יודען ערהאבענען בעשולדיגונגען צו ווידערלעגען זוכען. אבגלייך וויר ניכט מיט אללען „איסערונגען" דער יידישען שטודענטען איינפערשטאנדען זינד, וואללען וויר דיעזע ערקלערונג איהרער וויכטיגקייט וועגען דעננאך נאך פאללעם אינהאלטע היער פאלגען לאססען. דיעזעלבע לויטעט:

פאליעטאן.

הערר שער אונד פאלק.

(54-טע פארטזעטצונג.)

ביים איינגאנגע אין דיא מאדטען-האללע זאה מאן פיעלע זארגע פאן מאדטען, דיא אנפאנגס נאך רעגעלמעסיג בעגראבען ווארדען. אבער אין דער מיטטע דיעזער גרופּפּע ערבליקטע מאן דאס גרויזיגסטע שוישפּיעל דעם שרעקענס. — איבער- אונד דורכ-איינאנדער געווארפען, איינינע נאקט, אנדערע אין שאן האלב-פערפוילטען אומהיללען לאגען דיא לייכען דא. פאן פיעלען וואר שאן דאס פלייש הערונטערגעפוילט, אונד מאן זאה נור נאך דיא בלאסען קנאכען. אן מאנכען לייכען וואר דער קאפף נאך וואהלערהאלטען, וועהרענד דער איבריגע קארפּער נור שאן איין גרעסליכעס שקעלעט וואר.

פלאטצליך ווארדע אדריאן פאן נייעם שרעקען ערגריפפען, ער האטטע נעמליך צווישען דען לייכען זיך עטוואס בעוועגען.

„ערשרעקט ניכט! (ריעפען דיא אבגעהערטעטען בעטשיני) עס זינד דיא ראטטען, וועלכע היער אן דעם פליישע איין קאסטליכעס מאהל האבען. זעהעט! דיא פייכטען אונד פוילען אויסדינסטונגען האבען זעלבסט דיא ווענדע מיט איינעם פלייש-עהנליכען איבערצוג בעדעקט. דאס איזט דאס לאאז אללער מענשען; היער איזט דיא גלייכהייט נאך דעם טאדע. רייך, ארם, אלט אונד יונג, שאן אונד העסליך ליעגען היער איבער-איינאנדער.

פלאטצליך ריעף איינער דער בעטשיני: „היער איזט דיא געזוכטע!"

אונד זיעהע! — דא לאג ווירקליך איין מעדכען, דעססען לאנגע שווארצע האאר-לאקען דיא ברוסט אונד דיא ארמע פערהיללטען; דאס געזיכט וואר טהיילווייזע אבווערטס געווענדעט, פאן וועלכעם יעדאך דער נאך זיכטבארע טהייל קוים דורך איהרע איינענע מוטטער העטטע ווידער ערקאננט ווערדען קאננען.

אבער אדריאן זאה גענוג, אום זיך צו טייששען. ער זאה נעמליך יענען דונקעל-בלויען מאנטעל מיט יענעם אין זילבער געשטיקטען וואפּפען דער פאמיליע ריענצי'ס.

אדריאן פיעל זאפארט אין אהנמאכט — אונד אלס ער ווידער צו זיך קאם, וואר ער בערייטס דרויסען, אויסערהאלב דער גרופּפּע. ער לאג דארט אונטער איינעם גרינען שאטטיגען בוימע, ווא איהם דיא בעטשיני ערפרישונגען רייכטען. —

„נון, איהר האבט אייך דאך ווידער ערהאלט! (זאגטען דיא בעטשיני) וויר דאכטען אונס וואהל, דאס דיא אויסדינסטונגען אין איינער זאלכען גרופּפּע ניכט פיר דיא פיינע נאזע איינעס ריטטערס זינד. דיא העררען ריטטער זינד געוואהנט, אין דאמען-געזעללשאפט איינען אנדערן וואהלגערוך (פּארפים) צו עמפּפינדען, אלס דארט אונטען בייא דען דאמען אין דער גרופּפּע. וועניגע קאננען דיעס זא אויסהאלטען וויא וויר."

זא באלד זיך אדריאן ערהאלטע, בעלאהנטע ער דיא בעטשיני אויף דאס רייכליכסטע. נאך זיינער ענטפערנונג וויינטע ער ביטטערליך, בעטרויערטע זיינע געליעבטע אונד פערליעס זאדאנן דיא שטאדט, אין וועלכער ער זא שרעקליכעס ערלעבטע.

דער לעזער קאננטע נון מערקען, דאס אדריאן דא געטיישט ווארדע. גלייך אם ערסטען טאגע, אלס אדריאן ערקראנקטע, האטטע יא איינע דער אויסגעלאססענען נאננען אויף דער נאססע דען דונקעל-בלויען, מיט זילבער געשטיקטען מאנטעל איהרער זיך אנגעאייגנעט. דיעזע שטארב נאך אן זעלבעם טאגע אונד ווארדע אויך זאפארט אין דיא גרופּפּע געווארפען. וועהרענד נון איהרע דען אדריאן הערומזוכטע, היעלט זיא דיעזער פיר טאדט אונד האטטע בערייטס דיא שטאדט פערלאססען.

פינפאונדפיערציגסטעס קאפּיטעל.

וויר איבערשפּרינגען איינען צייטרוים פאן 5 יאהרען. דער שווארצע טאד האטטע בערייטס צו וויטהען אויפגעהארט. — פירכטע דיך ניכט, ליעבער לעזער, וויר ליעפערן דיר קיינע זא שרעקליכען כאלערא-קאפּיטעל מעהר. וויר וואללען היער נור נאך איין וועניגען צייכען איינע נאכבעטראכטונג מאכען אונד דאנן צו אונזערער געשיכטע מיט ריענצי צוריקקעהרען.

ווענן איין רייזענדער צו יענער צייט דורך אייראפּא געוואנדערט וועהרע, אום דיא יידישען געמיינדען צו בעזוכען אונד זיא קעננען צו לערנען, זא העטטע ער לאנגע זוכען מיססען, אום יודען צו פינדען. אין פיעלען געגענדען העטטע ער גאר קיינע יודען, אונד אין וועניגען נור איינינע פערארמטע אדער יאממערנדע געמיינדען געטראפפען, וועלכע נאך אן דען שווערען וואונדען בלוטעטען, דיא איהנען דער שווארצע טאד אונד דיא דורך דענזעלבען פערווילדערטען פאלקסמאססען געשלאגען. נאך מענשליכער בערעכנונג שטאנד דאמאלס דער אונטערגאנג דער יודען אין אייראפּא נאהע בעפאר. דיא וועניגע איבריג געבליעבענען וואהרען פער-